

Wstęp

Z początkiem 2021 r. polski ustawodawca wprowadził do ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych regulacje, które umożliwiają podatnikom wybór alternatywnej do zasad ogólnych metody opodatkowania. To szczególna formuła, wzorowana na modelu obowiązującym w Estonii, która ma stanowić przyjazną podatnikom, elastyczną, łatwą do stosowania formę opodatkowania. W założeniu było to rozwiązanie proinwestycyjne adresowane do mikro-, małych i średnich przedsiębiorców. Niestety, w pierwszej odsłonie estoński CIT okazał się rozwiązaniem zbyt restrykcyjnym, trudnym do zastosowania w znacznym stopniu ze względu na błędy legislacyjne.

W konsekwencji ten flagowy pomysł prorozwojowy Ministerstwa Finansów z końca 2020 r. nie przekonał do siebie podatników i w 2021 r. taki sposób opodatkowania wybrało, według informacji resortu finansów, niewiele ponad 300 firm. Biorąc pod uwagę niewielką popularność podatku od ryczału spółek (wówczas „kapitałowych”) w ramach Polskiego Ładu, czyli ustawy z 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 2647 ze zm.), resort finansów zaproponował dość daleko idące zmiany w przepisach normujących estoński CIT. Skutkiem tego w istotny sposób zmodyfikowane zostały zasady stosowania tej formy opodatkowania. Poszerzenie grupy podatników CIT, którzy mogą wybrać ten model rozliczania podatku dochodowego, spowodowało przede wszystkim zmianę normatywnej nazwy samego podatku (patrz: MF).

MF (...) Założeniem zmian proponowanych niniejszą ustawą nowelizującą jest uproszczenie i doprecyzowanie istniejących regulacji w zakresie ryczału od dochodów, jak również rozszerzenie katalogu podmiotów uprawnionych do wyboru opodatkowania ryczałtem.

(Uzasadnienie do projektu ustawy z 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2021 r. poz. 2105; dalej: uzasadnienie do projektu ustawy z 29 października 2021 r.)

W wyniku nowelizacji od 2022 r. taka formuła opodatkowania nazywana jest ryczałtem od dochodów spółek, tak też zatytułowany jest rozdział 6b ustawy o CIT. Dalsze zmiany w przepisach normujących, tzw. estoński CIT, zostały wprowadzone w ramach

trzeciej odsłony Polskiego Ładu w trakcie 2022 r. oraz z początkiem 2023 r. Dzięki temu, że prawodawca zmodyfikował pierwotnie wadliwe przepisy, wyraźnie je poprawiając, ale również złagodził wymagania, estoński CIT przekonał do siebie dużą grupę podatników i, jak się wydaje, na stałe zagościł w polskim systemie podatkowym.

W niniejszej publikacji przybliżona została również druga wprowadzona z początkiem 2021 r., a zmieniona od 2022 r. (ale nie tak radykalnie jak estoński CIT i znacznie mniej popularna pośród podatników) instytucja proinwestycyjna, będąca rozwiązaniem dla bardziej ostrożnych podatników, oparta o fundusz inwestycyjny, nazywana niekiedy niemieckim funduszem inwestycyjnym.

Na zakończenie podróży po proinwestycyjnych instytucjach podatkowych, funkcjonujących w ustawach o CIT i PIT, w niniejszej publikacji przypomniano także pokrótce dwie instytucje, które co prawda nie stanowią rozwiązań *stricto* inwestycyjnych, ale przez swój charakter również skłaniają podatników do rozwoju – to ulga na działalność B+R oraz IP Box. W publikacji przybliżono też trzy wprowadzone od 2022 r. całkiem nowe ulgi mające charakter innowacyjny, z których dwie stanowią swoiste dopełnienie ulgi na działalność B+R.

Radosław Kowalski